



PARTH DARGANFOD PŴER

ADNODDAU YCHWANEGOL

Egni Adnewyddadwy

Adnewyddadwy neu Anadnewyddadwy?

Anadnewyddadwy

Gwneir y mwyafrif o'n trydan mewn gorsafoedd pŵer sy'n defnyddio tanwydd ffosiledig fel glo ac olew i gynhyrchu'r trydan. Maen nhw'n cael ei galw'n ffynonellau anadnewyddadwy oherwydd na allwch creu fwy ohonynt ac yn y dyfodol, fyddant yn dod i ben. Yn anffodus, mae llosgi tanwyddau ffosil yn cynhyrchu nwyon tŷ gwydr fel carbon deuocsid a methan a all achosi cynhesu byd-eang.

Adnewyddadwy

Defnyddir yr haul, y gwynt, y tonnau a'r gwres o'r ddaear i wneud trydan. Gellir eu defnyddio dro ar ôl tro ac ni ddylent dod i ben. Maent naill ai'n garbon niwtral neu nad ydynt yn cynhyrchu nwyon tŷ gwydr, felly dyw nhw ddim mor niweidiol i'r amgylchedd.

1. Glo - ffurfiwyd tanwydd ffosil filiynau o flynyddoedd yn ôl pan dim ond cefnforoedd, coed a phlanhigion oedd ar y Ddaear. Pan farwodd coed a phlanhigion, fe wnaethant ffurfio haen o fawn, sydd dros amser yn cael ei gladdu gan fwy o haenau o glai, tywod a chraig. Dros gyfnod o flynyddoedd, fe wnaeth pwysedd yr haenau ychwanegol droi'r mawn i fewn i'r glo a roddwn ar ein tanau ac sydd yn rhoi tanwydd i ein gorsafoedd pŵer heddiw.

Adnewyddadwy

Anadnewyddadwy

2. Mae tonnau'n cael eu creu gan y gwynt sydd yn chwythu ar draws y môr a grym disgyrchedd y lleuad. Mae pŵer tonnau yn defnyddio egni'r tonnau i droi tyrbinau sy'n gwneud trydan.

Adnewyddadwy

Anadnewyddadwy

3. Trydan Hydro - a gynhyrchir gan redeg dŵr o afon neu argae. Caiff ei anfon trwy dyrbin, ac mae'r dwr symudol hwn yn achosi tyrbinau i gychwyn sy'n cynhyrchu pŵer.

Adnewyddadwy

Anadnewyddadwy

4. Mae pŵer daearwresol yn swnio'n gymhleth ond mae'n golygu defnyddio'r gwres o dan wyneb y Ddaear. Mae tymheredd y ddaear yn cynyddu tuag at y canolbwynt. Mae'r gwres yn cynhesu dŵr sy'n troi'n stêm a fydd yn troi tyrbinau ac yn cynhyrchu trydan.

Adnewyddadwy

Anadnewyddadwy





Egni Adnewyddadwy

Adnewyddadwy neu Anadnewyddadwy?

5. Gwneir gwynt pan fydd yr haul yn gwresogi'r ddaear ac mae'r ardal uwchlaw'r tir yn poethach na'r ardal uwchben y dŵr. Mae'r aer poeth uwchlaw'r tir yn codi i fyny gan adael ardal o bwysedd isel. Mae aer oerach yn symud i'r ardal hon o bwysedd isel sydd yn creu gwynt a gallwn ei ddefnyddio i droi tyrbinau gwynt a gwneud trydan. Gan fod y gwynt yn mynd a dod, ni allwn bob amser ddibynnu arno i gynhyrchu trydan yn union pan fydd angen.

Adnewyddadwy

Anadnewyddadwy

6. Mae biomas yn defnyddio'r egni o blanhigion a deunyddiau gwastraff i wneud trydan, er enghraifft, pren, planhigion, cnydau a gwastraff anifeiliaid - mae gwartheg yn ffynhonnell egni biomas oherwydd ei fod yn rhyddhau methan. Gellir ei losgi i wneud stêm sy'n troi tyrbinau i wneud trydan.

Adnewyddadwy

Anadnewyddadwy

7. Mae pŵer niwclear wedi'i wneud o fwyn wraniwm ymbelydrol sy'n digwydd yn naturiol yn y ddaear, yn enwedig yn America, Canada ac Awstralia. Crëir gwres pan fo wraniwm wedi'i hollti mewn peiriant o'r enw adweithydd niwclear. Mae gwres yn berwi dŵr, ac yn creu stêm sy'n troi tyrbinau i gynhyrchu trydan.

Adnewyddadwy

Anadnewyddadwy

8. Mae egni'r haul yn egni sy'n cael ei greu yn uniongyrchol o oleuni neu wres yr haul. Defnyddir paneli o'r enw celloedd ffotofoltäig i drosi egni'r haul i mewn i drydan.

Adnewyddadwy

Anadnewyddadwy

9. Daw egni llanw o symudiad y dŵr yn y môr. Mae llanwau yn digwydd ddwywaith y dydd, a defnyddir llif y dŵr a grëir gan y llanw i droi generaduron sy'n gwneud trydan.

Adnewyddadwy

Anadnewyddadwy

10. Mae olew a nwy yn danwyddau ffosil a ffurfiwyd filiynau o flynyddoedd yn ôl pan farwodd creaduriaid bach o'r enw diatomau ac suddon nhw i waelod y cefnforoedd. Pan wnaeth fwy o haenau o waddod gorchuddio'r creaduriaid, cawsant eu malu gan y pwysau a wnaeth y carbon yn eu cyrff droi'i olew a nwy.

Adnewyddadwy

Anadnewyddadwy

